

Roman Türünün Öğretiminde Dijital Hikâye Uygulamalarının Etkileri: Tanzimat ve Servetifünun Dönemi Örneği

The Effects of Digital Story Applications in the Teaching of Literary Genre of Novel: Example of the Tanzimat and Servetifünun Period

Fatih VEYİS¹
Fatih UYSAL²

¹Atatürk Üniversitesi, Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye

²Millî Eğitim Bakanlığı, Çankırı, Türkiye

Öz

Bu çalışmada roman türünün öğretiminde dijital hikâye uygulamalarının öğrencilerin Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik tutumları ve akademik başarıları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışma karma yöntem araştırmalarının olanaklarından faydalanılarak yakınsayan paralel desen ile yürütülmüştür. Araştırmanın nicel verileri, Roman Bilgisi Başarı Testi ve Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeği kullanılarak uygulama öncesi ön test ve uygulama sonrası son test şeklinde toplanmıştır. Araştırmanın nitel verileri ise yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiş ve betimsel analiz süreçleriyle değerlendirilmiştir. Roman türünün öğretiminde dijital hikâye uygulamalarının kullanımının, akademik başarıyı ve öğrencilerin Türk edebiyatı dersine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yapılan betimsel analiz öğrencilerin roman öğretimi ve dijital hikâye kullanımı hakkında olumlu görüş geliştirdikleri sonucuna araştırma bulgularından hareketle ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk dili ve edebiyatı eğitimi, roman öğretimi, dijital hikâye, akademik başarı, tutum

ABSTRACT

In this study examined the effects of digital storytelling applications in the teaching of the novel on students' academic success and of their attitudes towards Turkish language and literature. In study was carried out with convergent parallel design. The quantitative data of the research were collected within the scope of pre-test, before the test, and post-test, after the test, through the "Novel Knowledge Achievement Test". The qualitative data of the research were collected through a semi-structured interview form. The data collected through the semi-structured interview form were evaluated through descriptive analysis. It was concluded that the use of digital storytelling in teaching of the novel positively affects academic success and students' attitudes towards Turkish literature dimension. In addition, as a result of the descriptive analysis, it was concluded that the students in the experimental group they developed a positive opinion on the use of digital storytelling.

Keywords: Teaching of novel, novel teaching, digital story, academic success, attitude

Giriş

"Dijital Dünya" diye adlandırılan modern çağda, teknoloji kullanımı her alanda olduğu gibi eğitim alanında da olmazsa olmaz bir unsur olarak görülmektedir. Dijitalleşme artık teknolojinin bir alanı olmayı çoktan geçmiş; eğitimden otomotive, ticaretten ulaşıma kadar her alanda dönüşümün hedef noktası olmuştur. Bu doğrultuda araştırmacılar dijitalleşmeyi bir çeşit veri dönüşümü olarak görmektedir. "Dijitalleşme, analog mesajların (kelimeler, resimler, harfler vb.) farklı şekillerde iletilebilen, işlenebilen ve elektronik olarak depolanabilen verilere dönüştürülebilmesi işlemidir." (Atik, 2019). Bu dönüşüm içerisinde farklı iletişim araçlarının yer aldığı görülmektedir. Dijitalleşme sürecinde "Farklı iletişim araçlarında bilgilerin serbest dolaşımını sağlamak ve geleneksel raporlama uygulamalarının dönüşümüne öncülük etmektedir." (Değirmencioğlu, 2016) Teknolojinin ortaya koyduğu ürünler, dijitalleşme ile daha işlevsel hâle gelmektedir. Telefon, müzik, fotoğraf, radyo, televizyon ve bilgisayar gibi tüm iletişim araçları dijitalleşme sayesinde kolay ulaşılabilir ve kolay kullanılabilir bir konumda yer almaktadır (Ormanlı, 2012). Bu durum teknolojiyi, insanlığın ortak ihtiyaçlarını hızlı ve etkili biçimde ortaya koyması açısından modern çağın en etkili unsurlarından biri hâline getirmiştir.

Günümüzde salgın hastalıkların insanları adım adım bireyselleşmeye ittiği bir ortamda hayatın normal seyrinde devam edebilmesinde başvuru ilk kaynaklar dijital ortamlar olmuştur. Dijital ortamlar sosyalleşmeye sağladığı katkı kadar bireyselleşmenin de başlıca aracı olmaktadır. Evde çalışma modeli; çevrimiçi toplantılar, uzaktan eğitim gibi etkinlikler ve web tabanlı programlar yoluyla bu zor günleri atlatabilmede insanlığın en büyük destekçisi olmuştur. Eğitim ortamları da bu süreçten en çok etkilenenler arasındadır. Öğretim süreçlerinin okullarda sürdürülememesi nedeniyle dersliklerin dijital ortamlara taşınması sonucu Millî Eğitim Bakanlığı dijitalleşme konusundaki çalışmalarını hızlandırmıştır.

Bu makale Doç. Dr. Fatih Veyis danışmanlığında Fatih Uysal tarafından hazırlanan "Roman türünün öğretiminde dijital hikâye uygulamalarının etkileri" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Geliş Tarihi/Received: 21.09.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 08.02.2022

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:

Fatih VEYİS

E-posta: fatih.veyis@atauni.edu.tr

Cite this article: Veyis, F., Uysal, F. (2022).

The effects of digital story applications in the teaching of literary genre of novel: example of the tanzimat and servetifünun period. *Current Perspectives in Social Sciences*, 26(1), 87-93.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Öğretmenlerin de Eğitim Bilişim Ağı (EBA)'nı daha etkin kullanmasını gerektiren bu süreçte EBA ve mevcut içerikleri de öğretimin ana zemini ve temel malzemesini oluşturmuştur. Akademik çalışmaların da bu yöndeki araştırmalara yöneldiği ve nicelik bakımından hızla artarak üniversitelerin öncelikli araştırma alanları kapsamına girdiği görülmektedir.

Eğitimde dijitalleşme fikri yeni değildir. Hızlı, etkili ve nitelikli sonuçlar vermesi açısından çabalanan dijital eğitim, maliyetleri konusunda tartışmalar yaratsa da artık eğitim süreçlerinin doğal bir parçası olmuştur (Taşkıran, 2017). Eğitimde dijital ortamların kendini sürekli yenileyen ve geliştiren bir yapıya sahip olması da araştırmacılar tarafından çokça dile getirilmektedir. Dijital dönüşüm süreçlerinden nasibini alan bir disiplin olarak yılın büyük bir bölümünde sürdürülen eğitim süreçleri, dijital şekilde ve eğitim kurumlarına gitmeden de bireylere sunulabilmektedir (Şahin, 2009). Bu yönleriyle dijital eğitimin öğretim programının bir parçası olduğu kaçınılmaz bir gerçektir.

2015 yılından itibaren uygulamaya konulan Türk dili ve edebiyatı öğretim programlarında dersin ünitelere ayrılmasında edebî türlerin temel alındığı, her bir ünitenin belli bir türe ayrıldığı görülmektedir. Ünitelerde yer verilen edebî türler içerisinde günlük, mektup, gezi yazısı, eleştiri vd. gibi türlerin öğretimine tek bir sınıf düzeyi ve tek bir ünite ayrılırken Türk edebiyatında ön plana çıkan türler olan şiir, hikâye, roman ve tiyatro gibi türlere ise her sınıf düzeyinde birer ünite ayrılmıştır (Kayar Muslu, 2021). Bu yönüyle roman türünün öğretimi, öğretim programımızın önemli konularından biridir. Bu türe ait içerikler ortaöğretimde her yıl ve sınıf düzeyinde ders kitaplarında yer almakta ve öğrencinin bu türün öğretimi ile birlikte okur bilincine ulaşması beklenmektedir. Roman öğretiminin öğrenci tarafından benimsenmesi ve ilgi uyandıracak biçimde gerçekleşmesi türün diğer örneklerinin de öğrenci tarafından okunmasını sağlamak açısından önem arz etmektedir.

Edebî bir tür olarak romanın toplumları yansıtmadaki görevi herkesçe bilinmektedir. "Romanlar, toplumsal varoluşla ilgili olarak, hatta aynı zamanda toplumsal varoluşun bireysel deneyimleriyle ilgili olarak hem öznel hem de özneler arası bir metin türüdür. Bütün temel edebî türler içinde de cemaatleri tasavvur etme ve ebedileştirmeye en güçlü biçimde ilişkilendirilen türdür." (MacKay, 2018). Toplumun derin izlerini taşıyan romanların öğretimi de bu noktada ön plana çıkmaktadır.

2018 MEB öğretim programında roman türü "Öyküleyici (Anlatmaya Bağlı) Edebî Metinler" başlığıyla ele alınmakta ve roman türünün öğretimi ile ilgili kazanımlar; hikâye, masal, destan, efsane gibi türlerle beraber ele alınmaktadır (MEB, 2018). Aynı zamanda Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda uygulamada özel amaçlara da yer verilmiştir. Bu amaçlar arasında "Dinleme, okuma, yazma ve konuşma stratejilerini doğru ve uygun şekilde kullanarak etkili iletişimciler olmaları" ifadeleri yer almaktadır. Alana özgü beceriler ise "bilgi okuryazarlığı, eleştirel düşünme, görsel okuryazarlık, iletişim ve iş birliği, medya okuryazarlığı, yaratıcı düşünme" maddeleleriyle ifade edilmiştir (MEB, 2018). Ancak roman türünün öğretimi süreçlerinde planlanan amaçlar ve kazandırılması beklenen becerilere ulaşmada öğretim programlarının genel görünümü hakkında Çetin (2010), "Romanların işlenişinde metin olarak kısa bir bölüm verilmektedir. Düz anlatımda romanın tümü hakkında bilgi almak için yeterli zaman bulunmamaktadır" ifadesini kullanmaktadır. Bu durum roman öğretimi konusunda söz konusu eksikliği giderebilmek için eğitim teknolojilerini etkin biçimde kullanmayı gerektirmektedir.

Dijital hikâye, ilerleyen teknolojinin dijitalleşme süreçlerinde ortaya çıkan öğretim yöntemlerinden biridir. Araştırmacılar dijital hikâyenin kazanımlarını ortaya koymada birbirine benzer tanımlamalara gitmişlerdir. "Dijital öyküleme, geleneksel öykülerin, görsel ve işitsel öğelerle derinleştirilerek ve zenginleştirilerek eğitimde kullanılabilir yapılandırılmaya yaklaşıma uygun bir yöntemdir" (Akgül, 2018, s.26). Roman öğretiminin görsel ve işitsel unsurlara olan ihtiyacı bu yöntemte değerli kılmaktadır. "Dijital hikâye, temelde, bilgisayar kullanıcılarının kendi konularını seçerek, bazı araştırmalar yürüterek, senaryo yazarak ve ilginç bir hikâye geliştirerek yaratıcı bir hikâye anlatıcısı veya üreticisi olmalarına imkân veren anlatı türüdür." (Kengerü, 2016) Yapılandırılmaya yönelik bir yöntem olarak dijital hikâye uygulamalarının roman öğretiminde kullanılması araştırmaya değer bir konu olarak görülmüştür.

Alanyazın incelendiğinde Türk dili ve edebiyatı derslerinde roman türünün öğretiminde, öğretim materyali olarak dijital hikâyenin kullanımının etkilerinin incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada roman türünün öğretiminde dijital hikâyelerin kullanılmasının öğrencilerin Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik tutumları ve akademik başarıları üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda şu araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Tanzimat ve Servetifünun dönemi romanlarının öğretiminde dijital hikâye kullanımının öğrencilerin Türk dili ve edebiyatı dersindeki akademik başarıları üzerinde anlamlı etkisi var mıdır?
2. Tanzimat ve Servetifünun dönemi romanlarının öğretiminde dijital hikâye kullanımının öğrencilerin Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik tutumları üzerinde anlamlı etkisi var mıdır?
3. Türk dili ve edebiyatı derslerinde dijital hikâye kullanılmasına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

Yöntem

Çalışmada karma yöntem araştırma desenlerinden biri olan yakınsayan paralel desen kullanılmıştır. Karma yöntem araştırmaları inceleme konusunu çok boyutlu ortaya koyma imkânı vermesi bakımından öne çıkmaktadır. Yakınsayan paralel desen, araştırmacının araştırma sürecinde nitel ve nicel aşamaları eş zamanlı olarak uygulaması ile yürütülmektedir (Creswell & Plano Clark, 2007). Araştırmada roman öğretiminde kullanılan dijital hikâye uygulamalarının öğrencilerin akademik başarıları ve derse yönelik tutumları üzerindeki etkisi nicel süreçlerle, roman öğretiminde dijital hikâye kullanılmasına ilişkin görüşleri ise nitel süreçlerle yürütülmüştür. Nicel verilerden hareketle ulaşılan sonuçlar nitel verilerle desteklenerek açıklanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ağrı ilinde bir Anadolu lisesinde öğrenim görmekte olan 22'si deney ve 22'si kontrol grubu olmak üzere toplamda 44 kişinin bulunduğu 11. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Deney ve kontrol grubunu oluşturacak sınıflar kura yoluyla belirlenmiştir. Araştırma sürecinde deneysel araştırma esaslarına uygun olarak deney ve kontrol gruplarının deney öncesinde birbirine denk olup olmadığını tespit edebilmek adına gruplara Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik başarı ve tutum testleri ön test olarak uygulanmış-

tır. Deney ve kontrol gruplarının ön test puanlarının anlamlı olarak farklılaşp farklılaşmadığını tespit edebilmek için Bağımsız Örneklem-ler t Testi yapılmış ve ulaşılan sonuçlar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1.
Başarı Testi Bağımsız Örneklem t Testi Analizi Sonuçları

Değişken	Grup	N	\bar{X}	SS	t	p
Ön Test	Kontrol	22	28.95	22	-.126	.90
	Deney	22	29.41	12.29		

N: Kişi sayısı; X: Ortalama; SS: Standart sapma; t: t değeri; p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 1 incelendiğinde deney ve kontrol grupları arasında roman bilgisi başarıları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı, grupların başlangıç düzeylerinin birbirine denk olduğu görülmektedir ($t_{42} = -.126, p > .05$).

Deney ve kontrol gruplarının Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik tutumlarının ön test puanlarına yönelik Bağımsız Örneklem t Testi ise Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.
Tutum Ölçeği Bağımsız Örneklem t Testi Analizi Sonuçları

	Grup	N	\bar{X}	SS	t	p
İlgi	Kontrol	22	36.45	8.15	.789	.43
	Deney	22	34.50	8.26		
Önem	Kontrol	22	34.63	5.77	.030	.97
	Deney	22	34.59	3.94		
Bilgi	Kontrol	22	16.09	3.30	.146	.88
	Deney	22	15.95	2.86		
Kaçınma	Kontrol	22	16.77	3.06	.809	.42
	Deney Grubu	22	17.50	2.89		

N: Kişi sayısı; X: Ortalama; SS: Standart sapma; t: t değeri; p: Anlamlılık düzeyi

Tablo 2'deki değerler incelendiğinde grupların Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik tutum puanlarının ilgi ($t_{20} = -.78, p > .05$), önem ($t_{20} = -.03, p > .05$), bilgi ($t_{20} = -.14, p > .05$) ve kaçınma ($t_{20} = -.80, p > .05$) alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ve her iki grubun başlangıç puanlarının birbirine denk olduğu görülmektedir. Buna göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik tutumları ve akademik başarıları başlangıçta denktir ve araştırma süreci 22'si deney ve 22'si kontrol grubu olmak üzere toplam 44 öğrenci ile birlikte yürütülmüştür.

Süreç

Araştırma sürecinde Ağrı İl Millî Eğitim Müdürlüğünden ve okul idaresinden gerekli izinler alındıktan sonra 2018-2019 öğretim yılının ikinci döneminde uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın uygulama sürecinde öncelikle alanyazın taranmış, konu ile ilgili çalışmalar incelenmiştir. Dijital hikâye uygulamasının Türk dili ve edebiyatı dersinde kullanılmasına yönelik alanında uzman akademisyenlerin ve öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Bu doğrultuda deney ve kontrol gruplarında uygulanmak üzere başarı testi ve görüşme formu hazırlanmıştır. Başarı testi ve görüşme formunun geçerlik ve güvenilirliğini tespit edebilmek amacıyla pilot uygulamalar gerçekleştirilmiş ve testlerin bilimsel araştırma için uygun olduğu görülmüştür. Öğrencilerin derse yönelik tutumlarını ölçmek içinse Veyis (2015) tarafından geliştirilen "Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Testler üzerinde uzman eşliğinde son düzenlemeler yapılmış ve uygulamaya hazır hâle getirilmiştir.

Araştırmada etkisi incelenen dijital hikâyeler Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı kazanımlarına uygun olarak Millî Eğitim Bakanlığınca bağlı <https://www.eba.gov.tr/web> adresinden seçilmiştir. Romanların dönemin özelliklerini yansıtanlar arasından seçilmesine dikkat edilmiş ve buna uygun dört roman (Taaşuk-ı Talat ve Fitnat, İntibah, Mai ve Siyah, Eylül) belirlenmiştir.

Uygulamanın gerçekleştiği üç hafta boyunca öğrenciler gözlemlenmiş ve çalışma adımları aralıksız olarak yerine getirilmiştir. Birinci haftanın ilk iki saatinde Roman Bilgisi Başarı Testi ve Türk Edebiyatı Dersi Tutum Ölçeği deney ve kontrol gruplarına ön test olarak uygulanmıştır. Takip eden derslerde kontrol grubunda on ders saati boyunca öğretim normal düzeninde klasik öğretim süreçleriyle devam etmiştir. Deney grubunda ise on ders saati boyunca dersler dijital hikâye uygulamaları ile işlenmiştir. Üçüncü haftanın son üç saatinde Roman Bilgisi Başarı Testi ve Türk Edebiyatı Tutum Ölçeği deney ve kontrol gruplarına son test olarak uygulanmıştır. Buna ek olarak da deney grubu öğrencilerine dijital hikâye uygulamalarına yönelik dijital hikâye uygulaması öğrenci görüşme formu uygulanmış, elde edilen veriler analiz edilmiştir. Bu doğrultuda elde edilen bulgular değerlendirilmiş ve ulaşılan sonuçlar raporlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın nicel verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen "Roman Bilgisi Başarı Testi" ve Veyis (2015) tarafından geliştirilen "Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" aracılığıyla uygulama öncesi ön test ve uygulama sonrası son test olarak toplanmıştır.

Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutum Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik analizlerine yönelik bilgiler şu şekildedir: Açıklayıcı faktör analizinden elde edilen sonuçlara göre ölçeğin KMO değeri .985 ve Barlett testi χ^2 değeri ise, 7325,233 ($p < .001$) olarak tespit edilmiştir. Ölçek toplam varyansın %58,39'unu açıklamakta olup dört faktörlü bir yapıya sahiptir. Buna göre ölçek ilgi, önem, bilgi ve kaçınma alt boyutlarından oluşmaktadır. Ulaşılan dört faktörlü yapının model uyumunu test etmek için yapılan doğrulayıcı faktör analizinde ise çoklu uyum indeksleri olan

GFI, CFI, NFI, RFI, IFI ve AGFI indeksleri kullanılarak her biri için 0.90, kabul edilebilir uyum değeri olarak belirlenmiştir ($RMSEA=.078$, $RMR=.075$, $NFI=.97$, $NNFI=.97$, $CFI=.97$, $IFI=.98$, $RFI=.98$, $AGFI=.92$, $GFI=.94$). Buna göre açılıyıcı faktör analizinden elde edilen dört faktörlü yapıyı doğruladığı ve uyum indekslerinin anlamlı olduğu görülmüştür ($\chi^2=772,60$ $sd=318$, $p=.00$, $\chi^2/sd=2.42$) (Veyis, 2015).

Roman Bilgisi Başarı Testi içinse alanında uzman 3 öğretmen ve 1 akademisyenden görüş alınarak MEB öğretim programı kazanımları çerçevesinde 40 soruluk bir test hazırlanmıştır. Testin aynı okulda ve aynı seviyede öğrenim gören öğrenciler üzerinde ön uygulaması yapılmış, test uygulandıktan sonra SPSS 22.0 programı kullanılarak testin madde gücülüğü ve ayırt ediciliği hesaplanmıştır. Testin madde ayırt ediciliğinin $\alpha=.793$ olduğu tespit edilmiştir. Madde güçlük indeksi testte yer alan soruların zorluk derecesini göstermektedir. Bu değer 0'a yaklaştıkça maddenin zor, 1'e yaklaştıkça maddenin kolay olduğu değerlendirilir. Madde gücülüğü hesaplanırken maddeye doğru cevap veren kişi sayısının o maddeye cevap veren toplam kişi sayısına oranı kullanılır. Madde güçlüklerinin .50 civarında olması beklenir (Büyükoztürk ve ark., 2016). Madde güçlük indeksi 0.25'in altındaki ve 0.90'ın üstündeki maddeler testten çıkarılmıştır. Sonuçta 30 soruluk "Roman Bilgisi Başarı Testi" oluşmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada uygulanan testlerden elde edilen veriler öncelikle bilgisayar ortamına aktarılmış ve araştırma sorularına cevap verebilmek amacıyla t testi kullanılarak analiz edilmiştir. "Bağımsız örneklem için t testi iki ilişkisiz örneklemin ortalaması arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının test edilmesi veya iki grubun bir sürekli değişken üzerinden aldıkları değerlerin karşılaştırılmasında kullanılmaktadır." (Seçer, 2015). Deney ve kontrol gruplarında uygulama öncesi ve uygulama sonrası farkın anlamlı olup olmadığını incelemek için bağımlı t testi kullanılmıştır. "İlişkili örneklem için t testi deneysel ve boylamsal araştırmalarda aynı gruba ait iki ölçüm arasındaki farkı belirlemeye yarayan bir analiz tekniğidir." (Seçer, 2015). Araştırmada t testi yapılabilmesi için normallik ve homojenlik varsayımlarını sağlaması gerekmektedir. Buna göre veri setinin basıklık değeri .738, çarpıklık değeri .304 olarak bulunmuştur. Ayrıca basıklık ve çarpıklık katsayıları +1.5 ile -1.5 değerleri arasında olduğundan normallik varsayımının sağladığı söylenebilir (Seçer, 2015). Yine Levene's Test for Equality of Variances değeri .696 olarak tespit edilmiştir. Bu değer Sig. ($p > .05$) olduğundan homojenlik varsayımının yerine getirildiği ifade edilebilir (Seçer, 2015). Sonuçta t testinin ön şartı olan normallik ve homojenlik varsayımları sağlanmıştır.

Araştırmanın nitel verileri ise araştırmacı tarafından hazırlanmış "Dijital Hikâye Uygulaması Öğrenci Görüşme Formu" ile elde edilmiştir. Uygulama sonrası deney grubu öğrencilerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla değerlendirilmiştir. "Betimsel analiz ile elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir." (Yıldırım & Şimşek, 2016). Çalışmanın betimsel analizinde temalar Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programı kazanımları ve araştırma problemleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bulgular

Bu bölümünde araştırma sorularından hareketle yapılan istatistiksel ve betimsel analizlerin sonuçları verilmektedir. Bu amaçla araştırmanın birinci alt problemi olan "Tanzimat ve Servetifunun dönemi romanlarının öğretiminde dijital hikâye kullanımının öğrencilerin Türk dili ve edebiyatı dersindeki akademik başarıları üzerinde anlamlı etkisi var mıdır?" sorusuna cevap bulabilmek amacıyla deney ve kontrol gruplarının akademik başarı puanları üzerinde yapılan bağımlı örneklem t testi sonuçları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.
Başarı Testi Bağımlı Örneklem t Testi Analizi Sonuçları

Grup	Değişken	N	\bar{X}	SS	t	SD	p
Kontrol	Ön Test	22	28.95	12.97	-6.74	21	.00
	Son Test	22	49.68	19.51			
Deney	Ön Test	22	29.41	10.86	-10.79	21	.00
	Son Test	22	62.95	12.29			

N: Kişi sayısı; X: Ortalama; SS: Standart sapma; t: t değeri; SD: Serbestlik derecesi; p: Anlamlılık düzeyi

Tablo incelendiğinde kontrol grubu öğrencilerinin son test puanlarının ön test puanlarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmektedir ($t_{21}=-6.74$, $p<.01$). Deney grubunda da son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($t_{21}=-10.79$, $p<.01$). Buna göre her iki grupta da öğretim süreci sonunda başarının kendi içinde arttığı ve puanların yükseldiği görülmektedir. Deney ve kontrol gruplarının akademik başarı son test puanlarını karşılaştırmak ve puanlar üzerinde anlamlı bir fark olup olmadığını incelemek amacıyla ise bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.
Başarı Testi Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

Grup	Değişken	N	\bar{X}	SS	t	SD	p
Ön Test	Kontrol	22	28.95	19.52	-.126	42	.90
	Deney	22	29.41	12.29			
Son Test	Kontrol	22	49.68	12.88	-2.69	42	.01
	Deney	22	62.95	10.72			

N: Kişi sayısı; X: Ortalama; SS: Standart sapma; t: t değeri; SD: Serbestlik derecesi; p: Anlamlılık düzeyi

Tablodaki veriler incelendiğinde deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülürken ($t_{42}=-.126$, $p>.05$) son test puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($t_{42}=-2.69$, $p<.05$). Sonuçta deney grubu öğrencilerinin akademik başarı puan-

larının kontrol grubu öğrencilerinden daha yüksek olduğu ve farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Buna göre Tanzimat ve Servetifünun romanlarının öğretiminde dijital hikâye kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırmada etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Tanzimat ve Servetifünun dönemi romanlarının öğretiminde dijital hikâye kullanımının öğrencilerin Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik tutumları üzerinde anlamlı etkisi var mıdır?” sorusuna cevap bulabilmek amacıyla öncelikle deney ve kontrol grubu öğrencilerinin tutum ölçeğinden aldıkları puanlar bağımlı örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analizin sonuçları ise Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5.
Tutum Testi Bağımlı Örneklem t Testi Sonuçları

Boyut	Grup	Değişken	N	\bar{X}	SS	t	p
İlgi	Kontrol	Ön test	22	36.45	8.15	-1.95	.064
		Son test	22	38.50	8.09		
	Deney	Ön test	22	34.50	3.94	-3.48	.002
		Son test	22	39.45	5.68		
Önem	Kontrol	Ön test	22	34.63	5.77	.134	.895
		Son test	22	34.54	5.79		
	Deney	Ön test	22	34.59	5.68	-3.63	.720
		Son test	22	34.90	2.86		
Bilgi	Kontrol	Ön test	22	16.09	2.30	-1.83	.082
		Son test	22	17.09	3.68		
	Deney	Ön test	22	15.95	2.86	-1.49	.151
		Son test	22	17.00	3.02		
Kaçınma	Kontrol	Ön test	22	16.77	3.06	.106	.917
		Son test	22	17.72	3.61		
	Deney	Ön test	22	17.50	2.89	-2.15	.837
		Son test	22	17.63	3.07		

N: Kişi sayısı; X: Ortalama; SS: Standart sapma; t: t değeri; p: Anlamlılık düzeyi

Tablodaki veriler incelendiğinde kontrol grubu öğrencilerinin Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik tutumları öğretim süreci içerisinde tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı bir değişim göstermediği görülmektedir. Yapılan bağımlı örneklem t testi sonuçlarına göre kontrol grubunun tutum ön test ve son test puanlarında ilgi ($t_{21}=-1.95, p>.05$), önem ($t_{21}=.134, p>.05$), bilgi ($t_{21}=-1.83, p>.05$) ve kaçınma ($t_{21}=-.106, p>.05$) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Buna göre klasik roman öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubunda öğretim etkinliklerinin öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Deney grubunda ise derse yönelik tutum ön test ve son test puanlarının yalnız ilgi ($t_{21}=-3.48, p<.05$) alt boyutunda anlamlı ve olumlu düzeyde farklılaştığı; önem ($t_{21}=-.363, p>.05$), bilgi ($t_{21}=-1.49, p>.05$) ve kaçınma ($t_{21}=-.215, p>.05$) alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Buna göre dijital hikâye kullanılarak yapılan roman öğretiminin öğrencilerin tutumlarında ilgi boyutunda anlamlı farklılık oluşturduğu; önem, bilgi ve kaçınma boyutlarında ise anlamlı farklılık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır.

Tablo 6.
Tutum Testi Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları

	Gruplar	N	\bar{X}	S	t	p
İlgi son test	Deney	22	59,9091	8,60182	7,53	.00
	Kontrol	22	39,4545	9,37945		
Önem son test	Deney	22	58,5455	10,42765	9,33	.00
	Kontrol	22	34,9091	5,68967		
Bilgi son test	Deney	22	38,8182	4,65614	18,43	.00
	Kontrol	22	17,0000	3,02372		
Kaçınma son test	Deney	22	17,4545	3,11261	-6,01	.00
	Kontrol	22	33,1364	11,82932		

N: Kişi sayısı; X: Ortalama; SS: Standart sapma; t: t değeri; p: Anlamlılık düzeyi

Deney ve kontrol gruplarının son test puanları karşılaştırıldığında ise dijital hikâye uygulamalarının yapıldığı deney grubunda ilgi ($t_{(42)}=7,53, p<.05$), önem ($t_{(42)}=9,33, p<.05$), bilgi ($t_{(42)}=18,43, p<.05$), kaçınma ($t_{(42)}=-6,01, p<.05$) boyutlarında deney grubunun lehine anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Elde edilen bulguya göre deney grubunda uygulanan dijital hikâye uygulamalarının öğrencilerin derse yönelik ilgilerini, dersi önemli görme düzeylerini ve dersin bilgilendirme seviyesine yönelik tutumlarını artırdığını; dersten kaçınma düzeyini ise düşürdüğünü söyleyebiliriz.

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan “Türk dili ve edebiyatı derslerinde dijital hikâye kullanımına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?” sorusunun cevabı içinse öğrencilerden toplanan nitel veriler betimsel analiz yoluyla incelenmiştir. Bu amaçla uygulama sonrasında deney grubunda yer alan 22 öğrencinin dijital hikâye uygulamasına yönelik görüşleri alınmış ve öğrencilerin verdiği cevaplar betimsel analiz yoluyla incelenmiştir. Analiz bulguları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.
Görüşme Formu Betimsel Analiz Sonuçları

Tema	f	%	Toplam
Dijital hikâyenin roman öğretiminde kullanılması avantajlıdır.	22	100	22
Dijital hikâye metinlerin tema ve konusunun tespit edilmesine katkı sağlar.	22	100	22
Dijital hikâye metinlerdeki olay örgüsü, şahıs kadrosu, mekân ve zaman unsurlarının tespit edilmesine katkı sağlar.	20	90	22
Dijital hikâye romanlarda bulunan “ulusal, manevî, evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihi ve mitolojik öğeleri” fark edebilmeye katkı sağlar.	19	86	22
Dijital hikâye romanların içinde bulunduğu dönemi yansıtır yansıtmadığını anlayabilmeye katkı sağlar.	20	90	22
Türk dili ve edebiyatının diğer konularında da dijital hikâye kullanılmaktadır.	22	100	22

f: Frekans; %: Yüzde

Deney grubunda yer alan öğrencilerin görüşlerinden elde edilen betimsel analiz verilerine göre dijital hikâyelerin roman öğretiminde kullanılması avantajlıdır. Ayrıca dijital hikâyelerin roman öğretiminde kullanılması öğrenmenin kalıcılığının sağlanması açısından daha etkilidir ve dönemin özelliklerinin daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır. Dijital hikâyelerin görsel ve işitsel yönü ise roman türüne olan ilgiyi artırmakta ve derslerin daha eğlenceli geçmesini sağlamaktadır. Ayrıca deney grubundaki öğrenciler, dijital hikâyelerin sürelerinin kısa olduğunu belirtmektedir.

Deney grubu öğrencilerinin görüşlerinden elde edilen verilere göre roman türünün tema ve konusunun algılanabilmesinde sade bir dil kullanması sayesinde dijital hikâyelerin olumlu yönde etkisi olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda deney grubu öğrencileri, romanda yer alan kişiler, mekân, zaman ve olay örgüsünden oluşan yapı unsurlarını daha kolay fark edebildiklerini, tespit edilmesinin zor olduğunu düşündükleri bu unsurları kolaylıkla bulduklarını ve akılda tuttuklarını ifade etmişlerdir.

Yapılan görüşmede deney grubu öğrencileri, romanda yer alan millî, manevî ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihi ve mitolojik öğeleri fark edebilme kazanımı üzerine dijital hikâyelerin kıyafet, mekân gibi unsurları ses ve görsel unsurlarla desteklediği için olumlu sonuç aldıklarını ancak yeteri kadar detaylara girilmediği için eksiklerinin olduğu belirtmişlerdir. Bunların yanında romanların içinde buldukları dönemin özelliklerini yansıtır ve tespit edebilmede dijital hikâyelerin olumlu katkıları olduğu, öğrencilere eserdeki olayları yaşama izlenimi verdiği fakat dijital hikâyelerde daha çok bilgi yer alması gerektiği gibi hususlar da dile getirilmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Tanzimat ve Servetifünun dönemi romanlarının öğretiminde dijital hikâye kullanımının etkisinin deneysel olarak araştırıldığı bu çalışmada, ilgili materyalin derse yönelik başarı ve tutum üzerinde olumlu ve anlamlı düzeyde etkisinin olduğu anlaşılmıştır. Araştırmanın birinci alt problemine yönelik sonuçlar dijital hikâyelerin kullanıldığı deney grubu ile klasik öğretim süreçlerinin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin başarı ön test ve son test puanları arasında deney grubunun lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu yönündedir. Buna göre roman öğretiminde dijital hikâyelerin kullanılmasının öğrencinin akademik başarısının artmasında daha etkili olduğu söylenebilir. Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik sonuçlar ise dijital hikâye ile roman öğretimi yapılan deney grubu öğrencilerinin Türk dili ve edebiyatı dersine yönelik tutumlarının kontrol grubu öğrencilerinden anlamlı olarak ve olumlu yönde farklılaştığını göstermektedir.

Araştırmanın üçüncü alt probleminden hareketle öğrencilerin Türk dili ve edebiyatı dersinde dijital hikâye kullanımı ile dersin daha eğlenceli ve kalıcı olduğu, Türk edebiyatı dönem özelliklerinin daha iyi kavrandığı, roman türünün kişi, mekân, zaman, olay gibi unsurlarının daha iyi tespit edildiği ve eserdeki olayları yaşama izlenimi verdiği görüşüne sahip olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında dijital hikâyelerin sürelerini kısa olduğu ve daha çok ayrıntıya ihtiyaç olduğu görüşü de araştırmanın nitel sonuçlarından biridir.

Araştırma dijital hikâye üretmeyi değil var olan ürünlerin roman öğretiminde kullanılmasının etkisini incelemektedir ve ulaşılan sonuçlar her gün gelişen ve değişen eğitim dünyasında dijital ortamlara daha fazla yer verilmesinin olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Bu sebeple Türk edebiyatının dijital hikâye ile öğretime uygun olabilecek diğer konuları üzerine dijital hikâye üretme konusunda hem eğitimciler hem de öğrenciler teşvik edilebilir. Okullarda öğrencilere bu uygulamalar hakkında eğitimler ve proje görevlendirmeleri verilebilir. Araştırmanın deney grubu ile yapılan görüşmede bazı öğrencilerin uygulamanın süresini ve içeriğini az bulması yönündeki bulgusundan hareketle bu içeriklerin geliştirilip çoğaltılması önerilebilir. Dijital hikâyelerin süreleri ve içerikleri yapılacak çalışmalarla artırılabilir.

Bu araştırma Türk dili ve edebiyatı dersinin 11. sınıfında yer alan roman ünitesi kapsamında yer alan Tanzimat ve Servetifünun dönemi romanları ile sınırlıdır. Türk edebiyatının farklı dönemlerini ve farklı dönemlerini kapsayan çalışmalar yapılabilir. Dijital ortamlar ve uygulamaları üzerinde öğrenenler ve öğretmenler içerik oluşturabilecek düzeyde kendini geliştirmeli ve bu konudaki materyal havuzuna katkıda bulunmalıdır. Bu konuda öğrencilere hizmet içi eğitimler verilebilir. Böylece eğitim içindeki tüm paydaşlar dönüşüm ve gelişimin ortağı olmalıdır.

Benzer konularda yapılmış diğer çalışmalar incelendiğinde Göçen (2014), dijital öyküleme yönteminin akademik başarıyı artırma ile öğrenme ve ders çalışma stratejileri kullanımı üzerinde PowerPoint sunum destekli öğretime göre daha etkili olduğunu belirtmektedir. Aynı doğrultuda Büyükcengiz (2017), ortaokul fen bilimleri dersinde dijital öyküleme metodunun öğrencilerin akademik başarılarını, bilimsel süreç becerilerini olumlu yönde etkilediği ve öğrencilerin derse yönelik olumlu tutum geliştirmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Torun (2016) ise dijital öyküleme kullanımının anlatım yöntemine kıyasla öğrencilerin akademik başarılarını ve bilimsel süreç becerilerini artırmada daha etkili olduğunu ifade etmektedir. Benzer şekilde Çiçek (2018), dijital hikâyelerin öğrencilerin akademik başarısına ve öğrenme stratejilerini kullanmalarına yönelik katkı sağladığını ve öğrencilerin fen dersinde dijital hikâye oluşturmaya yönelik olumlu tutum sergilediklerini tespit etmiştir. Buna karşın Çakıcı (2018), dijital öykü temelli öğretimin öğrencilerin matematik akademik başarısı üzerinde bir etkisinin olmadığı, dijital öykü temelli öğretimin motivasyon ölçeğinin alt boyutlarından olan içsel motivasyon üzerinde ve tutum ölçeğinin alt boyutlarından olan güven ve bağımsızlık alt boyutları üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu sonuçlarına ulaş-

miştir. Buna göre araştırmanın sonuçlarının eğitimde dijital hikâye kullanımı üzerine yapılan benzer araştırmalardaki sonuçlarla uyumlu olduğu görülmektedir (Akgül, 2018; Baki, 2015; Büyükcengiz, 2017; Çiçek, 2018; Göçen, 2014; Kahraman, 2013; Torun, 2016; Ünlü, 2018).

Dijital hikâye üzerine yapılan araştırma sonuçlarında da görüldüğü gibi dijital hikâyelerin roman öğretiminde kullanılması öğrencilerin hem Türk dili ve edebiyatı başarısını artırmış hem de derse yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilemiştir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – F.V.; Tasarım – F.V.; Denetleme – F.V.; Kaynaklar – F.U.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – F.U.; Analiz ve/veya Yorum – F.V.; Literatür Taraması – F.U.; Yazıyı Yazan – F.V., F.U.; Eleştirel İnceleme – F.V.

Çıkar Çatışması: Araştırmada çıkar çatışması yoktur.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – F.V.; Design – F.V.; Supervision – F.V.; Resources – F.U.; Data Collection and/or Processing – F.U.; Analysis and/or Interpretation – F.V.; Literature Search – F.U.; Writing Manuscript – F.V.; Critical Review – F.V.

Declaration of Interests: The authors have no conflicts of interest to declare.

Funding: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynaklar

- Akgül, G. (2018). *Fen ve teknoloji dersinde dijital öyküleme sürecinde yaratıcı drama kullanımının başarı, tutum ve bilimsel yaratıcılığa etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi.
- Atik, Ö. Z. (2019). *Eğitimde dijitalleşme faaliyetleri ve eğitim yöneticilerinin sürece uyumu* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Baki, Y. (2015). *Dijital Öykülerin Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Yazma Sürecine Etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi.
- Büyükcengiz, M. (2017). *Dijital öyküleme metodunun ortaokul öğrencilerinin fen bilimleri dersi akademik başarı, bilimsel süreç becerileri ve derse yönelik tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, E., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (20. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Creswell, J. W., & PlanoClark, V. L. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Sage Publication.
- Çakıcı, L. (2018). *Dijital öykü temelli matematik öğretiminin öğrencilerin akademik başarı motivasyon ve matematik etkinliklerine yönelik tutumları üzerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi.
- Çetin, İ. (Ed.) (2010). *Dil ve edebiyat öğretim yöntemleri*. Nobel Yayıncılık.
- Çiçek, M. (2018). *Investigating the effects of digital storytelling use in sixth-grade science course: A mixed method research study* (Yayımlanmamış doktora tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Değirmencioğlu, G. (2016). Dijitalleşme çağında gazeteciliğin geleceği ve inovasyon haberciliği. *TRT Akademi*, 1(2), 590-606. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/218560>
- Göçen, G. (2014). *Dijital öyküleme yönteminin öğrencilerin akademik başarı ile öğrenme ve ders çalışma stratejilerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.
- Kahraman, Ö. (2013). *Dijital Hikâyecilik Metoduyla Hazırlanan Öğretim Materyallerinin Öğrenme Döngüsü Giriş Aşamasında Kullanılmasının Fizik Dersi Başarısı ve Motivasyonu Düzeyine Etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Balıkesir Üniversitesi.
- Kayar Muslu, A. (2021). 2017 ve 2018 Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim programları. F. Veyis & A. Kayar Muslu (Ed.). *Cumhuriyet Dönemi Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Öğretim Programları: İnceleme ve Değerlendirme* (ss. 349-387) içinde. Vize Yayıncılık.
- Kengerü, A. (2016). Bir ifade aracı olarak dijital öykü anlatımı. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 33-45. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/285589>
- MacKay, M. (2018). *Roman nedir?* (F. Akdoğan Özdemir, Çev.). Boğaziçi Üniversitesi Yayıncılık.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). Türk dili ve edebiyatı dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) öğretim programı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103715395-Turkdiliedebiyatprogram.pdf>
- Ormanlı, O. (2012). Dijitalleşme ve Türk sineması. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 2(2), 32-38. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/138310>
- Seçer, İ. (2015). SPSS ve LISRELL ile pratik veri analizi. Anı Yayıncılık.
- Şahin, M.C. (2009). Yeni Binyılın Öğrencileri'nin özellikleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 155-172. <https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/T1RjMU9UTXo=>
- Taşkıran, A. (2017). Dijital çağda yükseköğretim. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(1) 96-109. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/402573>
- Torun, B. (2016). *Ortaokul 6. sınıf hücre konusunda dijital öykü kullanımının öğrenci başarısı, tutumu ve bilimsel süreç becerileri üzerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi.
- Ünlü, B. (2018). *Dijital Öykülerle Desteklenmiş Sosyal Bilgiler Dersinin Öğrencilerin Başarısı, Kontrol Odağı ve Eleştirel Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.
- Veyis, F. (2015). Türk edebiyatı dersine yönelik tutum ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Turkish Studies*, 10(11), 1609-1620. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8529>